

den band van de moeder aan haar kind, en van bruidegom en bruid te vergelijken, daar immers de Schrift ons hier zelve in voorgaat. Maar toch, die zelfde Schrift wil, dat al zulke vergelijking steeds strekke, om de liefde voor God nog verre boven al zulke aardse te doen uitgaan.

Al kan ook een moeder haar zuigeling vergeten, zoo zou ik u nochtan niet vergeten, spreekt de Heere.

Altoos gaat zijn liefde nog zeer verre boven de sterkste uiting van liefde op aarde uit.

En daarom moet het ook zoo bij u zijn. Niet God liefhebben als uzelfen, hoewel dat reeds zeer sterk zou zijn. Neen, als uzelfen moet ge uw naaste liefhebben; maar God moet ge liefhebben bovenal. Verre boven uw naaste, en verre boven uzelfen. Voor Hem, den Heere uw God, moet het één volkomen verloozen van uzelfen, uit liefde voor uw God zijn.

Alle liefde waarmee mensch en mensch elkander op aarde minnen, is dan ook slechts afschaduwende en afzinselende van de eeuwige liefde die van God komt en naar God moet wederkeeren.

Hij, de Heere uw God, gaat boven al.

Boven alles, omdat Hij uw God, omdat Hij de eenig aanbiddelijke, omdat Hij alleen de volkomen beminnelijke is, die eeniglijk uw bewondering en den gloed van uw hart kan wekken, zonder dat ooit die bewondering of die gloed des heiligen minners zal zijn uitgeput.

En wie trekt nu?

Trekt gij den Heere uw God aan? Zijt gij de magneet, van wien de kracht der aantrekking op dat Eeuwige Wezen uitgaat? Glijdt Hij ongevoerd en vanzelf naar u toe, omdat het pad des Goddelijks levens naar u toehelt?

Of is het omgekeerd, dat Hij het is die trekt? Is Hij het niet, die de snoeren verhenen wiep, om u te vangen en naar zich toe te trekken? Hebt ge het ervaren, dat God de Heere onwilt zich naar u keerde, of wel ondervonden, dat gij als onwillekeerd heengetrokken naar den Heere uw God?

En op die vraag zegt uw Heiland: "Niet."

Maar kan tot mij komen, tenzij de Vader hem trekt? En om u zijn eigen Middelen liefde te verklaren, voegt hij er bij: "Ik zal u allen tot mij trekken." Ja zelfs in het innerste beeld der Bruidsliefde, ons zoo roerend schoon in het Hoogheid van Salomo getekend, bevestigd de Bruid zelve, bij het denken aan haar Bruidegom: "Trek mij, en ik zal u nalopen."

Nu staat het krachtens de eeuwige verkiezing wel zoo, dat de Heere onze God zijn verkoren minst als den appel van zijn oog, en dat zijn Goddelijke liefde niet kan afdalen, zich naar ons uit te strekken. Maar ook al wilt ge dit een trekken van God naar ons noemen, ook dan is het toch nooit een aantrekkingskracht, die er van u uitgaat, maar een kracht der trekking, die haar spanning aan Gods eeuwige raadsbesluit ontleent, en die in niets de heilige orde omkeert, dat wij in niets voor God aantrekkelijk zijn, terwijl God de Heere in alles ganschelijk aantrekkelijk voor zijn verkorenen is.

O, als alle schepsel God den Heere in zijn Majesteit en in de volle uitstraling zijner Goddelijke liefde verstond, begreep en ontwaarde, aller schepselen gedachte zou eeniglijk met God vervuld zijn, en aller menschen hart eeniglijk naar den Eeuwige Wezen.

Er behoefte hij God niets bij te komen, om u eeniglijk te hooren. Hij zal geen raadsaanleggen om u weg te bekoren. Hij zal zich niet hever voordoen dan Hij is, om u liefde te winnen. Hij zal niet door voorspiegeling van weelde u overreden, om u straks in teleurstelling te verkoelen.

Eenvoudig doorliden Hij God is, is Hij zoo goddelijk schoon, en zoo eenig in goddelijk volheid beminnelijk.

En niet getuigt dan ook zoo ontzettend van den vloek die op alle zonde rust, als dat verreweg de overgrote meerderheid der menschen kinderen, voor dien heiligen God zoo bijna niets gevoelen, zoo koud en onaandoenlijk voor Hem voorbijgaan, en het ontbranden van den liefdegloed voor het Eeuwige Wezen in hun eigen ziel niet kennen.

Ja, zoo diep zonk door de zonde ons menschelijk hart, dat nooit een eenig mensch dien heiligen God ook maar met eenige teederheid der liefde ooit zou hebben liefgehad, indien God niet zelf met een vonk uit zijne liefde in de liefde in dat bevroren menschenhart had ingebracht.

Dit nu is het erfdeel zijner verkorenen. Dit de genade, die aan hen geschiedt. Dit hun onuitprekkelijk voorrecht. Dit hun eere en in waardeering alles te boven gaand privilege.

Ze zullen op aarde mischen armoede lijden, allicht veel verdrukking hebben, niet onmogelijk naar wereldschen maatstaf, de ongelukken onder de kinderen der menschen zijn, maar dit hebben ze, dat God de Heere ze trek en trekt met goddelijke armoede.

Dit, dat zij de vonk opvingen, waardoor hun de mogelijkheid geschonken werd, om het Eeuwige Wezen in otrechtheid lief te hebben. Dit, dat van hen het vloers werd weggenomen, en dat zij, althans in het aangezicht van Christus, als in een spiegel de heerlijkheid des Eeuwigen aanschouwen mogen.

Later zal dat nog voller, zal dat nog rijker worden, maar toch reeds hier is hun zoo onuitprekkelijk veel gegund.

Gods verborgen omgang.

Vriend van God te zijn.

Kind Gods te zijn, en het Abba, lieve Vader, met zuiver stilleren klank uit de engte borst te voelen opklimeren.

De verborgenheid des Heeren boven hun tente te ontwaren.

Te mogen verkeeren in de Tente des Heeren, en met zijn vleugelen zich als overdekt te weten.

En dan met en bij dit alles die vrede Gods in het hart, die warmte van hemelische herkomst die koesterd, dat instralen van een hiedegloed, die het eigen hart in liefde ontvonkt. Al door dat trekken.

Dat zaliglijk ontwaren: Mijn God laat mij niet los. Altoos weer klemde de band. Steeds weer voel ik in dien band de nieuwe trekkingen. Met trouwen, zoo ge wilt, tot aan de hoornen van het altaar, want alleen in het bloed der Verzoening, kan die band heilighijk werken. Maar dan toch een trekken als met korden der liefde, met zeelen van Goddelijke erbarming.

Ja, het trekken van een God, die in de overmaat zijner liefde de orde van het creatuur en den Schepper schijnt om te keeren, en ten laatste tot ons komt, en ons bidden laat, alsof uw God zelf u hede: Laat u met God verzoenen.

Heilig, heerlijk voorrecht!

En toch, hoe leert nu de ervaring, hoe de historie, hoe uw omgeving, hoe ons eigen hart,

u dat uitroepen kind van God in zijn bestaan voor dien Vader in de hemelen kennen? Getuigt nu de historie, waarborgt u uw omgang met de vromen, bezegelt u eigen hart u, dat nu waarlijk de uitverkoren kinderen van God, bij dagen en bij nachten, van die liefde voor hun God vervuld zijn, in geestdrift voor dat eenig Voorwerp van hun liefde branden, en geemachtiger, sterker aandrift kennen dan voor Hem te iveren, voor Hem te leven en te genieten in de heilige gemeenzaamheid met Hem die hen trekt?

Helaas, de vraag is niet over uw lippen of ge ontwaart de zelfbeschaming. Niet dat het trekken van Gods zijde u vreemd was, want zijn goedertierenheid waarmee Hij u trok duurt den ganschen dag. Maar wat ge aanklaagt is uw eigen hoofd, dat aan allerlei, maar niet aan uw God dacht; uw eigen hart, dat naar allerlei, maar niet naar uw God uitging; uw eigen leven, dat op allerlei doeleinden gericht was, maar niet op het hoogste doeleinde in den Heere uw God.

O, dat koude stramme hart van binnen, dat ons nog telkens als een steen in de diepte van ons gemoed wegnikt.

Neen, het is geen vleeschen hart meer. De genade, die u geschied is, moogt ge niet loochenen, noch klein achten. Er is in uw hart wel waarlijk gevoel; ge weet het zeer wel, wat het is, in liefde en aanbidding voor uw God weg te zinken. Hij, de Heere uw God, is u geen vreemde meer. Getrokken heeft Hij u wel waarlijk.

Maar dit is het, dat gij uzelfen aftekent en laat afrekken door de wereld, en dat ge u al zoo aan dat trekken van uw God bezondigt.

Om uw God zelve als het heerlijk Voorwerp uwer liefde volstandig te minnen, staat ge geestelijk nog te laag.

KUYPER.

Amsterdam, 15 Dec. 1893.

Vershil.

Zoo dikwijls de Synodale machthebbers iets op het spoor kwamen, dat ook maar naar Doleantie riekte, kon men twee dingen waarnemen.

Ten eerste, dat de dusgenaamd schuldige in minder dan geen tijd werd afgezet, zoo hij in eenig ambt stond. En ten andere, dat hij tevens ontzet werd uit zijn lidmaatschap van de Nederlandsche Hervormde kerk.

Zulk een onheilige, als elk Doleterende in het Synodale oog is, mocht geen oogeblik langer in dezen heiligen kring geduld. 'Tans echter was er een kerkelijk geding aanhangig, niet tegen een predikant die doleerde, maar tegen een die zich op ergelijke wijze tegen de onschuld van minderjarigen misgung had.

En wat zag men nu?

Dat er alle tijd was, en dat het vonnis van ontzetting uit het ambt eerst na maanden volgde.

En ten andere, dat er wel ontzetting uit het ambt volgde, maar geen ontzetting uit het lidmaatschap der kerk.

Vraagt men dus aan de Synode: Wie moet sneller en harder gestraft, zulk een man of een Doleterende? Dan luidt het antwoord in de leien: Iemand die doleert, is o. i. nog erger.

Ontslag.

De kerkelijke hoogleraar Prof. Muller, heeft van de Synode zijn ontslag thuisgekregen.

Hij verliest daarom zijn traktement wel niet, want dat moet hem levenslang, 't zij als eigenlijk traktement, 't zij als pensioen worden uitbetaald; maar hij is zijn positie kwijt.

Hij kan zijn toga aan den kapstok hangen.

Hierop is nu wel iets te vinden. De Gemeenteraad kan hem in de Theol. faculteit der Stadsuniversiteit benoemen. Bedankt hij dan, dan is hij zijn wachtgeld kwijt. En neemt hij het aan, dan is hij ook wel zijn wachtgeld kwijt, maar krijgt er zijn traktement als hoogleraar voor in plaats.

In plaats van te dalen, klimt hij dan zelfs nog in positie. Van kerkelijk hulp-professor, wordt hij dan Universiteits-hoogleraar.

Maar afgezien nu van de gevolgen, die dat ontslag voor de positie van den hoogleraar Muller zal hebben, is de houding door de Synode in dezen aangenomen, metterdaad interessant.

Ze neemt tegenover den Gemeenteraad van Amsterdam positie.

Amsterdams Gemeenteraad zal naar haar pijpen dansen, of wel zij zal Amsterdam haastig, door aan de hoofdstad de kerkelijke professoren te ontnemen, en zoo de Theologische faculteit in moeite te helpen.

Welke tactiek hier nu achter zit, moet nog blijken.

Het kan zijn, dat de Synode denkt: "Als wij onzen strijd maar volhouden, zal Amsterdam wel eieren voor zijn geld koopen, en op zijn besluit terugkomen."

Misschien zelfs beeldt ze zich wel in, dat de burgers door haar besluit zóó zullen gelatimeerd worden, dat ze een volgend maal de lieden van de oude coterie weer inkiezen.

Ook kan het zijn, dat zij wel Prof. Muller ontslaat, maar om na zijn ontslag, in het kerkelijk Hooger Onderwijs te Amsterdam op geheel andere wijze te laten voorzien.

Op verrassingen heeft men zich bij de Synode altoos voor te bereiden.

Maar welke tactiek de Synode ook kiese, zooveel blijkt toch nu reeds, dat ze niet hand en tand zich blijft vastklampen aan de officiële positie, en liever haar eigen vrienden in den steek laat, dan dat ze het vrijwillig principe (het vrijwilligheids-systeem) ook maar met den vinger zou aanroeren.

Dit nu toont taaiheid en onverzettelijkheid.

Maar ook, er ligt een sombere profetie in. Wie aldoor tegen den stroom wil op-

roelen, wordt ten leste door dien stroom meegesleurd en verzwoegen.

Een pauselijke Encycielik.

Ook onserzijds mag ingenomenheid worden betuigt met de houding door Leo XIII op Theologisch gebied aangenomen.

Eerst toch deed hij een ernstige poging, om de studie van Thomas van Aquino weer in ere, zoo niet tot alleenheerschappij te brengen, en thans zond hij een Encycielik rond over de studie der Schrift, die ons niet anders dan weldadig kan aandoen.

De studie van Thomas van Aquino lacht ons daarom toe, omdat onder de Roomsche dogmatiek zijn uiteenzettingen nog het meest dien vorm bewaarden, waaraan ook wij ons kunnen aansluiten. Er loopt niet terdaad van Augustinus, over Thomas, een lijn op Calvijn, die elk Gereformeerd theoloog duurzame belangstelling inboezemt.

Maar uitersa is het ons nog grooter oorzaak van vreugde, dat thans de studie van de Schrift zelve door Leo XIII op zoo welsprekende wijze en met zulk een klem aan de Roomsche geestelijkheid, aan de orden, en aan de mannen van wetenschap in het gemeen wordt aanbevolen.

Leo XIII doet dit blijkbaar met een dubbel doel. Ten eerste, ten einde meer dan dusver de kracht van het Woord Gods in en door de kerk te laten uitgaan, en ten andere, om de aanvallen der negatieve critiek op wetenschappelijke wijze af te slaan.

Hij doet daarbij belijdenis van de goddelijke autoriteit der Heilige Schrift op een wijze, die ook elk Calvinist toesprekt.

Reeds uit de grijze ouderheid kent men de zeer zwaarwichtige getuigenissen, die het uitspreken, dat God, die eerst door de Profeten, later door Zich-zelfen, eindelijk door de Apostelen heeft gesproken, ook de Schriftuur heeft samengesteld, die men kanoniek noemt, en dat die Schriftuur hetzelfde is als het goddelijk woord, de goddelijke uitspraak; dat zij een schrijven is, door den Hemelchen Vader aan het menschenkind, ver van zijn Vaderland omzwevend, gericht en ons ter hand gesteld door de schrijvers van de gewijde boeken.

Daar nu zoouding de voortreffelijkheid is en de waarheid der Schrift, dat zij, met God zelve tot oorsprong, Diens diepste geheimenissen, plannen, werken omvat, volgt hieruit, dat ook het deel der godgeleerdheid, 'twelk zich bijzonder beighoudt met het verdedigen en verklaren der gewijde Boeken, van groot aanehang en van hoog nut moet geacht worden. — Gelijk wij derhalve aan sommige andere wetenschappen, die ons genedig seken om de eer Gods en het heil der menschen te bevorderen, door verschillende brieven en vermaningen, met Gods hulp niet zonder vrucht, ons zorgen hebben gewijd, zoo bestond bij ons reeds sedert lang het voornemen, tot de zoo allerdele studie der H. Schriften op te wekken en ze te richten op den weg, die het best zou overeenkomen met de behoeften van onzen tijd.

Tjon en taal mogen hier soms afwijken van onze manier van uitdrukking, toch is dit getuigenis in hoofdzaak schoon.

Lezenswaard is evenzeer wat hij zegt over de kracht van het Woord in de prediking.

Die eigenaardige en geheel buitengewone kracht der Schriftuur — een uitvloeisel van haar ingewerd door den H. Geest — zal den gevenden redenaar gezag mededeelen, hem een apostolische vrijmoedigheid verleen, hem een machtige welsprekendheid verleen, door welke de zielen worden gewonnen. Hij, die in zijn woorden den Geest en de kracht van het Goddelijk Woord weergeeft, hij spreekt niet in woord alleen, maar in kracht en in den H. Geest en in vele volheid. Daarom moet worden getuigt, dat diegenen dwaelijk en onvoorzichtig handelen, die den godsdienst verkondigen en de goddelijke voorschriften prediken, zonder bijna een ander gezag aan te voeren dan dat der menschelijke wijsheid en wetenschap, en zich zoodoende meer gronden op de kracht van hun eigen bewijsvoering dan op die aan het goddelijk gezag ontleend. Hun woord, al schittert het dan ook van vernut, ontbrekt het noodwendig aan kracht en gloed, verstoekt als het is van het vuur van Gods woord; hun prediking staat te ver van die welke wordt aangeduid in den tekst: *Levende tot is het Woord Gods en werkzaam, en inderdaad boven tegelijk tweesijdend zwaard, en doordringend tot het scheiden van ziel en geest.*

De innerlijke waardij der Heilige Schrift prijst hij dan voorts in dezer voege aan:

De Heilige Vaders, door kennis en eigen ervaring van dit alles overtuigd, laten dan ook niet af, met uitbundigen lof te gewagen van de H. Schriftuur en van de vruchten, die uit hare beoefening kunnen worden getrokken. Zij duiden haar aan op veel plaatsen, 't zij als den allerrijken schat der hemelische leerings, of als de altijd springende bron des heils, of als de vruchtbare weiden en heerlijke lusthoven, waar de kudde des Heeren op wonderbare wijze verkwikking en genot vindt. Zij zijn volkomen juist de woorden van den H. Hieronymus tot den geerdenden Nepotianus: "Lees dikwijls in de H. Schrift; meer nog: leg dit heilig boek nooit uit de handen, leer daaruit wat gij anderen moet onderwijzen; dat het woord van den priester gegrond zij op het lezen der H. Schrift." Dit is ook de betekenis van het woord van den H. Gregorius den Groote, die op meer verheven wijze dan iemand anders de plichten van de herders der Kerk heeft aangewezen. "Het is noodzaaklijk," zeide hij, "dat zij die zich op de prediking toelagen, niet ophouden, de H. Schrift te beoefenen." Hier ook willen wij de waarschuwing van den H. Augustinus in herinnering brengen: "Hij zal niet een waar verkondiger van Gods Woord zijn aan de wereld, die buiten hem is, als hij niet binnen zichzelf en naar luistert." Nog raadde de H. Gregorius den gewijden redenaar, vóór zij het Woord Gods aan anderen brachten, zich-zelfen te ontfenken, opdat zij zichzelf niet zouden verwarloochen, terwijl zij zich met de daden van anderen beighielden.

Is waarlijk deze regeling, om de Schrift niet ongebruikt te laten blijven, zóó schitterend?

Natuurlijk een Roomsche zegt ja, en acht dat dit de uiterste grens is, die door het gebruik der Schrift kan bereikt worden.

Maar welk is nu het oordeel, we reggen niet van een Calvinist, die dagelijks bij Gods Woord leeft, maar van den onpartijdige, die buiten beide kerken staat?

Opleiding.

Gewogen op de weegschaal, die onder het bereik der meesten valt, weegt de geestelijke opleiding van de Diensaren des Woords het zwaarst.

Of iemand zich breed in kennis ontwikkelde, en of hij vormelijk schoon spreekt en voordraagt, is voor we vromelijk oordeelt, het eerste en het hoogste niet. Vóór alle dingen vraagt wie vroom van hart is, of de prediker zelf in de dingen des Koninkrijks leeft.

En hierin verheugen we ons hartelijk; want een keik die studie of gans van spreken vóór geestelijken rijkdom ging trecken, ondermijnde eigen welstand.

Mannen, vol van kracht en van den Heiligen Geest, vraagt de heilige apostel, en nog altoos gaat er één eerst onder het Volk des Heeren een jubelend danken tot zijn God op, als het ontdekken mag, dat er weer zulk een man door Christus aan zijn kerk is geschonken.

Studie is aan den predikant met den advocaat, met den arts, met den doctor in de letteren gemeen. Gaven van spreken en voordragen zijn evenmin zijn uitsluitend bezit, wijl ook de schouwburgspeler er zijn gewin in zoekt. Maar geestelijke rijkheid, uit de ambtelijke gaven des Geestes vloeiend, is den Dienaar des Woords, in dien zin, uitsluitend eigen. Ze is zijn eigen privilege. Althans hetgeen bij hem bijzonderlijk hoort.

Herhaaldelijk heeft de kerk van Christus dan ook gebloeid door den dienst van mannen die noch studie noch gaven hadden, maar wel de kracht des Heiligen Geestes betoonden. Het waren zulke mannen, die de Christus uit de visschersbevolking van Kapernaum tot zijn apostelen koos, en het was deze groep in het leven waaruit telkens en telkens weer, in dagen van kerkverval, de weeropbloeiing der ker-

ken is uitgegaan. Ook in de dagen der Reformatie ging er van zulk soort mannen niet zelden groote kracht uit.

Hierop nu afgaande zouden we dan ook allicht neigen, om de studie en de gave der sprake, als min gewichtig, te onderschatten, om daarentegen op de geestelijke opleiding volten nadruk te leggen.

De geïnstiteerde kerken vormen geen zedelijk, maar een geestelijk lichaam, geen wetenschappelijk en geen oratorisch genootschap. Het verschijnsel der kerken is van geestelijken aard. En waar in die kerken toch nog allerlei stofelijke en andere bemoeiing voorkomt, is deze aan de overige ambten en aan niet ambtelijke personen overgedragen, terwijl juist de Dienst des Woords een schier uitsluitend geestelijk karakter bezit.

Een Dienaar des Woords moet het Woord Gods prediken, moet de Sacramenten bedienen, moet in de publieke gebeden voorgaan, moet de krank en stervenden vertroosten, wie in twist leven trachten te verzoenen enz. Geheel zijn ambt bijna gaat dus op in geestelijke dingen, waartoe noch studie alleen, noch gaven van welsprekendheid zonder meer bekwaamen kunnen.

Al sprak een Dienaar des Woords alle talen der menschen, zoo hij de liefde Gods niet in zijn hart heeft uitgestort, is en blijft hij een klinkend metaal en een luidende ezel.

Omdat zijn ambt geestelijk is, moet ook hij hem en in hem het geestelijke op den voorgrond staan, en waar sprake is van opleiding voor den Dienst des Woords rijst dus allicht de vraag, of niet de opleiding voor geestelijke rijpheid hierbij het zwaarst moet wegen.

Want we ontkennen wel niet, dat ook een man, die geheel buiten het leven van Christus staat, daarom toch wel de voorwerpelijke waarheid kan voorstellen, en het spreekt vanzelf, dat die voorwerpelijke waarheid voor onze rekening ligt, geheel afgescheiden van de vraag, hoe het innerlijk van den prediker gesteld is, maar toch een onbekeerd man op den predikstoel is en blijft altoos een verschijning die onvolledig is.

De stehregel: *Wij gelooven, daarom prediken wij*, kan en mag door de kerk van Christus niet worden losgelaten.

De gebondenheid aan Gods Woord hangt er natuurlijk niet van af.

Als het God den Heere belieft Bileam door zijn ezel te laten toespreken, zoo is de uiting van dat anders stomme beest voor Bileam even beslist een getuigenis geweest, als hetgeen terstond daarop de engel des Heeren tot hem sprak.

Onder de discipelen die Jezus uitzond, om het Evangelie in de steden van Israël te prediken, was ook Judas, die aan alle geestelijk goed vreemd was, en straks zich verworpede in den ewigen dood.

Voor ons blijft dus het Getuigenis het Getuigenis, ook al ware het ons gebracht door een prediker, die zelf geestelijk stom of een verrader als Judas is. En zoo ook, nooit mag de waarde van het Sacrament afhankelijk gesteld van den innerlijken geesttoestand van hem, die het bedient. Immers niet de man die het bedient, werkt door het Sacrament, maar Christus uit den hemel.

Maar al is dit zoo; al mag en zal niemand dat tegenspreken; en al erkennen ook wij dat van ganser harte, toch blijft het vaststaan, dat een doode prediker van het levende Woord een misstand is.

Wel mag hij daarom in zijn ambt niet worden verworpen, althans niet zoolang hij het Woord recht snijdt en het Sacrament zuiverlijk bedient. Ook bleek vaak, hoe de Heere een dooden prediker, die reeds in het ambt stond, in dat ambt tot bekeering deed komen.

Maar ook hierdoor wordt de waarheid niet vernietigd, dat het „vol van kracht en des Heiligen Geestes" het natuurlijke blijft, en dat, waar dit niet zoo is, de Heere aan zijn kerk iets onthoudt (onthoudt om haar schuld, onthoudt om haar te beproeven, of uit wat oorzaak ook) dat eigenlijk voor volle, rijke ontwikkeling van haar uitwendig leven onmisbaar is.

Bedienaren des Woords, die bleken met goed gevolg voor de hemelische academie geestelijk geëxamineerd te zijn, bezaten daarom altoos een onschatbaar voordeel voor hun bediening, en werden door het Volk des Heeren steeds met warme liefde gemint.

Op zichzelf zou het dus voor de hand ligen, dat de geïnstiteerde kerken allereerst maatregelen namen, om met name deze geestelijke rijpheid bij de aanstaande Dienaren des Woords te bevorderen en aan te kweeken.

En kon dat, bleek het mogelijk, dan is er geen questie van, of dat zou ook zoo moeten.

Want wel doet de kerk hierbij instrumentele diens, door de predikanten des Woords, door verman en ipwakkling, door gebeden en smeekingen, maar toch niemand kan uit zijn wedergeboorte tot de bekeering voortschrijden, zonder de inwerking van den Heiligen Geest. Wie dood is hoort de roepstem ten leven niet eens, maar ook hij, wiens oor geopend werd, kan, ook al hoort hij de roeping, toch aan die

roeping geen gehoor met innerlijke roeping verzelt.

Zullen de geestelijken gaan o voorwaarde, dat de voors bekeerd zijn.

Maar reeds hier moeilijkheid, om c

Zeils de Satan i engel des lichts, e voorgekomen, dat overvloeiende be over hetgeen aan spreken honden, e ren bleek, dat he was geweest.

Onze Gereform om steeds als vast de kerken niet o oordeelen; niet v zou zijn; maar o en omdat de He noch toetsen i deze een oordeel i

Want wel hee geslagen, om jui geestelijk karakter tot de opleiding t twintigste jaar b spreekt wel van waarborg.

Schijn kan ook bedriegen; en vo is het dan eigenlij

Hier te lande s in, en liet aan i niemand tot het i op zeventienjarige met opter hier re gen tijd geleiden i Kam en jongeling elders tot de g toegelaten.

Dit doet nu we blijft natuurlijk student te maken Latijnsche declin schilling of bij 12 is toch beter, dat worde; niet als zij van deze eer rechtvaardigd we geestelijke bedoel deering verdient.

Zulk een bep kerken niet zonde

Ook zij wisten w van talen en wat de leeftijd van

zelve in de nat menschelijke peraz oordeelden bli element het zwai daarom verschuiv men naar seventi gewenscht was.

Dit moge nu verkeerde begrepe weg, dat de bed worden, en het g te vestigen.

Calvijn was er om de jongeliede jaar tot het heilij ten; terwijl and bij de toelating t den leeftijd lich verschoven, omde zekerheid van hel

Natuurlijk zag geïnstiteerde ke 18-jarigen leeftijd juist daarom zer om de beslissing in die juren, wi sterkt oprijpt.

Doch al toont Calvijn, dat de v tijd naar eenige b lating tot het be toelating tot de s moet de ernst ge om alle lichtvas sluiten.

Iets wat echtu nóg sterker dan gedrukt wordt, d dat men op 17 niet alleen blijk maar tevens blij voor het ambt.

En dit juist, aangestipt, is aa onderhevig.

De innerlijke zeer zeker een k bare waarde.

Maar ook hie telkens in de m ling te kort.

Buitenlands

Uit Muskegon, ker aan de Vrij een stuk over b buitenlandse k

Dat afscheid i toon, dat er d in Nederland, d breeden grondsl

die Genootschap op een volkom

Met dien too zeggung stemme en evenzo met dat het hoog

Correspondentie regelen.

Dit is juist he node van meer d Corresponden men over en aanneemt, en el

Leden en pre der toegang he